

Riktlinjer och rutiner för dosförpackade läkemedel i Skåne

Dosförpackade läkemedel är ett alternativ till den traditionella läkemedelshanteringen för personer med regelbunden och stabil grundmedicinering, som inte kan klara sin läkemedelshantering själv, till exempel på grund av fysiska och/eller psykiska hinder.

Syftet med riktlinjerna är att

1. förtydliga vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att en läkare ska kunna fatta beslut om dosexpedition
2. skapa en enhetlig och säker överföring av ordinationer och information mellan förskrivare, patient/kontaktperson, vårdpersonal, apotek och leverantör av dosförpackade läkemedel.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ATT FÅ DOSFÖRPACKADE LÄKEMEDEL

Nyinsättning av patienter på dosförpackade läkemedel ska i första hand ske inom primärvården. För att öka patientsäkerheten ska huvudansvarig läkare, så länge det förekommer dubbla läkemedelslistor, notera i patientjournalen att patienten har dosförpackade läkemedel.

För att läkaren ska kunna fatta beslut om att sätta in dosexpedition ska nedanstående fyra kriterier vara uppfyllda

- Patienten behöver hjälp med sin läkemedelshantering.
- Andra stöd att klara läkemedelshantering har övervägts, till exempel hjälpmedel som dosett och/eller hjälp av närstående eller hemtjänst.
- Grundmedicineringen är stabil.
- Läkemedelsgenomgång ska genomföras i samband med att patienten sätts in på dosförpackade läkemedel

Boendeform och antal läkemedel är inte kriterier för dosexpedition. Exempel på läkemedelsbehandling som inte är stabil och därmed olämplig för dosexpedition och då utsättning av dosexpedition skall övervägas är

- dosering efter mätvärde, exempelvis Waran
- dosering som växlar efter patientens tillstånd, exempelvis läkemedel vid Parkinsons sjukdom
- när vid behovsläkemedel överväger

- när det medicinska tillståndet inte är stabilt, t ex vid utskrivning från sjukhus, oberoende av boendeform

För att få sina läkemedel dosförpackade ska patienten ha tillgång till dosett. Detta för att minimera riskerna i samband med en eventuell krissituation, d v s om dosförpackade läkemedel inte kan levereras och istället måste delas i dosett.

PASCAL

Uppläggning av ny dospatient och ordination ska ske i Pascal. Pascal ger en samlad bild av patientens läkemedel. Fax och e-recept ska endast användas i undantagsfall, som reservrutin, då kommunikation via Pascal inte är möjlig. Såväl fax som e-recept kräver manuell hantering hos Svensk Dos och är därför mindre säkra ordinationsalternativ.

Pascal används för att ordinera alla läkemedel (dosförpackade såväl som helförpackningar), hjälpmedel inom läkemedelsförmånen och CE-märkta varor (t ex spolvätskor).

För mer information om ordination i Pascal, se Ineras hemsida <http://www.inera.se/Vardtjanster/Pascal/> samt www.skane.se/pascal.

NY DOSPATIENT

Ny dospatient registreras med personuppgifter, boende/utlämningsställe, ansvarig enhet och förskrivare, kontaktperson och första dosdag. Ny dospatient skall registreras i Pascal.

DOSRECEPTET är en av Läkemedelsverket fastställd särskild receptblankett för patienter med dosförpackade läkemedel. Vid ordination i Pascal samlas patientens samtliga läkemedel automatiskt på dosreceptet, dosförpackade såväl som originalförpackningar. Liksom för vanliga recept är giltighetstiden för varje ordination ett år om förskrivaren inte angett kortare tid. Dosreceptet kan ingå i kommunal hälso- och sjukvård som en del av omvårdnadsjournalen och hanteringen följer då kommunens lokala riktlinjer.

Dosreceptet kan skrivas ut från Pascal. Svensk Dos skickar automatiskt med den senaste versionen av dosreceptet till patient/kontaktperson i samband med ordinationsändringar.

FÖRNYELSE AV DOSRECEPT

Tre månader innan en ordination upphör samt vid varje leverans fram tills antingen ordinationen förnyats eller går ut meddelar Svensk Dos patient/kontaktperson att ordinationen måste förnyas via kontakt med respektive förskrivare.

Förlängningen/förnyelsen kan göras för samtliga ordinationer på dosreceptet eller för enskilda ordinationsrader. I samband med årlig förlängning/förnyelse bör en läkemedelsgenomgång göras.

DOSSORTIMENT

Dossortimentet framgår i Pascal. Det grundas bland annat på rekommenderade läkemedel (Skånelistan), beställningsfrekvens och krav på generiskt utbyte (TLV).

ORDINATION, PRODUKTION OCH LEVERANS

Förloppet vid ordination, produktion och leverans är i princip upplagt enligt följande schema:

Dag 0	Stoppdag	Sista dag som ordinationsändringar kan göras för den aktuella patienten för att dessa ska komma med i nästa ordinarie leverans, förutsatt att de gjorts före stopptid, kl 12.
Dag 1	Produktionsdag	
Dag 2	Leveransdag	Leverans sker senast kl 16.00.
Dag 3	Första dosdag	Dag då ordinerat läkemedel kan administreras från och med morgondos. <i>OBS! Av patientsäkerhetsskäl bör första dosdag ligga 1 – 2 dagar senare än dag 3.</i>

Läkemedel för dagligt bruk dispenserar normalt i dospåsar för två veckors förbrukning. Vid särskilda skäl kan dospåsar för en vecka väljas. När dosdispensering av läkemedlet inte är möjlig eller när ordinationen gäller vid behov expedierar Svensk Dos originalförpackningar efter beställning (se nedan).

Vid tillfällig behandling ska utsättningsdatum, av säkerhetsskäl, alltid anges.

Leverans av dosförpackade läkemedel sker till avtalade leveransställen, t ex särskilda boenden eller hemtjänstgrupper eller till särskilda utlämningsställen för s k privata dospatienter. Lista över utlämningsställen finns på www.svenskdos.se. Om man önskar leverans till annat utlämningsställe, t ex i samband med semester i annat landsting, kan detta ske mot en särskild avgift.

BESTÄLLNING OCH LEVERANS AV ORIGINALFÖRPACKADE LÄKEMEDEL

I Pascal finns möjlighet att beställa originalförpackningar för samleverans med de dosförpackade läkemedlen. Detta gäller t ex läkemedel som används vid behov. Region Skåne rekommenderar en sammanhållen läkemedelsdistribution genom beställning av såväl dosförpackade som originalförpackade läkemedel via Pascal. Privata dospatienter kan kontakta Svensk Dos för att beställa samleverans av originalförpackningar till sitt ordinarie utlämningsställe

BESTÄLLNING OCH LEVERANS AV AKUTA LÄKEMEDEL

Vid ordinationsändring tar förskrivaren ställning till när ändringen ska träda i kraft, akut eller vid nästa ordinarie leveranstillfälle. Om ordinationsändringen måste träda ikraft akut, ska ansvarig sjuksköterska informeras. Såväl originalförpackningar som dosförpackade läkemedel kan beställas akut från Svensk Dos för leverans till avtalat leveransställe eller ordinarie utlämningsställe (för privatpatienter). Akuta behov ska om möjligt åtgärdas via uthämtning från kommunalt läkemedelsförråd.

En akutleverans av dosförpackade läkemedel innebär i normalfallet att patientens samtliga dosförpackade läkemedel levereras på nytt. Om den akuta ordinationen endast avser tillägg av ett läkemedel, kan tilläggspar beställas.

Akuta beställningar levereras redan nästföljande dag, under förutsättning att de beställts före 12.00 dagen innan. Beställningar på lördagar, söndagar eller helgdagar räknas som gjorda på nästföljande vardag. Om det inte är möjligt att invänta leverans från Svensk Dos, kan uthämtning av originalförpackningar även ske på lokalt öppenvårdsapotek.

Akuta beställningar av dosförpackade läkemedel innebär ny dygnskostnad för förpackning och läkemedel för de aktuella dagarna. De innebär också en extra kostnad för leverans.

VÅRDBESÖK/SJUKHUSINLÄGGNING

Vid samtliga vårdbesök ska dosreceptet medfölja patienten. Detta för att uppmärksamma vården om att patienten har dosförpackade läkemedel. Då patienten läggs in på sjukhus ska dosrullen tas med. Aktuellt dosrecept skrivs ut av sjukhuset via Pascal. Vid inläggning kan tillfälligt uppehåll göras i dosdispenseringen. Vårdande avdelning har ansvar för att meddela uppehåll i dosdispenseringen via Pascal.

Utskrivande läkare från slutenvård eller vid akutbesök ansvarar för att medicinändringarna förs in i Pascal samt att dosdispenseringen reaktiveras i Pascal vid utskrivning från sjukhus. Vid utskrivning ska patienten förses med läkemedel som räcker tills dosförpackade läkemedel kan levereras. Vid veckoslut/helger kan läkemedel för längre tid behöva skickas med. Om tillståndet ej är stabilt ska utsättning av dosförpackat läkemedel övervägas.

KONTAKTPERSON

På dosreceptet finns uppgift om telefonnummer till patienten eller dennes kontaktperson. Kontaktpersonen ska fungera som patientens ombud gentemot vården och Svensk Dos och ansvarar för att all information som kommer från Svensk Dos gällande patientens läkemedel, inklusive utseende och praktisk hantering, kommer patienten till del. När Svensk Dos påminner om förlängning av dosreceptet ansvarar kontaktpersonen för att meddela aktuella förskrivare. Likaså ska Svensk Dos meddelas när en patient med dosförpackade läkemedel läggs in eller skrivs ut från sjukhus, flyttar eller avlider.

BETALNING

Tjänsten att dosförpacka läkemedel finansieras av Region Skåne. För patienter med dosförpackade läkemedel gäller samma regler för högkostnadsskyddet som för alla andra receptkunder. Betalningen administreras av PayEx. Det finns möjlighet att ansöka om delbetalning. Se vidare www.payex.se/privat/kundservice/delbetala-lakemedel/doskund eller kundservice på telefonnummer: 0498-20 78 79.

KONTAKTUPPGIFTER TILL SVENSK DOS

Förskrivare: 018-413 74 20 eller forskrivare@svenskdos.se

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) eller sjuksköterska på särskilt boende: 018-413 74 30 eller mas@svenskdos.se

Privatperson: 018-413 74 40 eller patient@svenskdos.se

RIKTLINJERNA ÄR UTARBETADE AV

Enheten för läkemedelsstyrning i Region Skåne och Expertgrupp Läkemedel och Äldre i samverkan med Svensk Dos.

Utgåva 2014:01